

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. edinstvo je moč.

•EDINOST• izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsa leto je 48 gld., za polu leta 24 gld., za četrt leta 12 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporavnitvu in v trafikah v Trstu po 25 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 30 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Oporavnitvo, via Terrate, »Nava tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrate« »Nuova Tipografia« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izvirni (razne vrste naznačeni in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó: pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Kedor seje veter, žanje vihar.

Ta izrek smo mi mnogokrat rabili, ko smo svarili naše Lahone pred zasramovanjem okoliških poslancev na galeriji mestnega zbora, in pred nepravičnim postopanjem lahonskega magistrata proti Slovencem, v Trstu in okolici kakor druga narodnost postavno pripoznamim.

Z veseljem moramo denes konstatirati, da se ta v našem listu mnogokrat rabljeni rek z vsakim dnevom bolj vresničuje, in da so se ga poprijeli v zadnjem času celo zmerni italijanski listi, kajti pod prav enakim naslovom sta prinesla zadnje dni ital. lista »L'Imparziale« in »L'Adria«, več jako ostrih člankov, ki na najodlučnejši način obsojajo postopanje mestnega župana, večino mestnih odbornikov, mej njimi tudi mnogo desničarjev in sploh Progressovo, bolje rečeno, iredentarsko stranko v Trstu.

»L'Imparziale«, govoreč o zadnjih demonstracijah na galeriji mestnega zbora, najprej se šali iz »Alabarde« in »L'Indipendente-ja«, češ, da se le zdaj kričita proti galeriji, mej tem ko sta dosedaj vsak pot, kadar so galerije insultirale Nabergoja, menenje galerije proglasila za javno menenje Trsta, akoprem je bilo znano, da so klakerji na galerijah bili vedno le od rudečkarjev plačani postopači, mej njimi nekateri magistratovi slugi, mestni učitelji in sploh magistratove creature in nadaljuje: »Uprav to je, kar smo mi vedno poudarjali, da je namreč treba vendar uže nehati z onimi večnimi insulti na slovenske poslance z galerije mestnega zbora. In v res-

nici, ali je kaj surovejšega, nego vkanje, kričanje na galeriji, vsakokrat kadar govore poslanci naših okoličinov? Zakaj je župan vedno dopuščal taka pobalinstva? Morda zato, ker je galerija frenetično odobrvala neosnovane njegove neslanosti, s katerimi je odgovarjal nedavno čestivrednemu Nabergoju? Zakaj ni ukazal tistikrat, da se galerije spraznijo in je čakal stoprv do včeraj (21. t. m.), ko je galerija žvižgala maziljenecem municipalne svojati in klicala: Živio Avstrija itd.

Dakle po županovem razumu galerija ne prestopi postav, kadar insultira Nabergoja, ampak ona prestopi postavo, kadar javno kaže svoj patrijotizem, svojo udanost vladarju, svojo voljo, da hoče mir, mir in mir.

Izpranjene galerij se vrši in senevrši, milostljivi gospod župan, ali ako se vrši, mora se vršiti nepristransko. Kako lepo ime bi si bil stekel n. pr. g. župan, da je dal sprazniti galerije oni večer, ko so plačani ljudje žalili poslanca okoličanov; ali namesto tega je dobre 3 minute uprav slastno užival priznanje galerij in se veselil žaljenja poslancev. To je čista resnica in pozivljamo vsacega, neizimši župana, da jo oporeče. V takem in enakem slogu torej ta list županu in njemu udanim iredentarjem tiplje na žilo.

Skoraj prav tako močno jih spoveduje tudi »Adria«, ter jih ironično tolaži, da se ne smejo preveč strašiti cvetice, katera je vzrastla iz njihovega semena.

Sè zbadljivim sarkazmom jih biča tudi »Tagblatt«, kateri se obrača po-

sebno proti patrijotoma Vierthalerju in Morpurgu, češ, da ona zastopata v mestnem zboru ono društvo, (Associazione politica) ki ne ve kaj dela, in da logično tudi ona dva, ki sta eden predsednik, drugi odbornik omenjenega društva, ne vesta kaj delata.

Kar je pa posebno čudno, še celo »Triester-Zeitung« in »Cittadino« ta pot obsojajeta župana in večino mestnega zbora. Mej tem pa iredentarski listi jako smešno jadikujejo, in »L'Indipendente« celo patetično kliče: »Date della paglia alle gallerie« (Dajte slame galerijam!) Ali »L'Imparziale« mu zopet odgovarja, da si tudi okoliški poslanci dobro zapazijo ta izrek, posebno pa g. Nabergoj, in kadar mu bodo na galeriji zopet sikali, bode tudi on lahko klical z »L'Indipendentejem«: »Illustrate signor podestà, date paglia alle gallerie!«

Iz vsega tega se vidi, da je zadnja demonstracija na galeriji mestnega zbora našim iredentarjem skalahila vodo ter jim na čuden način zmešala glave. Ti gospodje uže dolgo igrajo z ognjem in niso še nikoli premislili, da se meč, kateri so brusili za druge, tudi lahko obrne proti njim.

Razkačenost tržaških Slovencev je velika, ker se v mestnej hiši njihove najsvetejše pravice z nogami teptajo, ker se tam zasramujejo in zasmejujejo njihovi najsvetejši čuti, kakoršni so narodnost, vera in udanost do cesarske hiše; ta razkačenost pa bode še vedno bolj rastla, ako ne bode znala vlada s pametno roko čuvati, da se izgredi proti Slovencem ne bodo ponavljali, — kajti Slovenci

je sicer potrpežljiva duša, ali kadar ga le preveč pretepajo, naveliča se tudi on.

Uže enkrat, pred nekoliko meseci, so mestni očetje strmeli, ko so čuli gromoviti »Živio Nabergoj!« z galerije, ali ko so zadnjič 21. t. m. se zopet prikazali na galeriji in jih je tudi na trgu pred mestno hišo stalo mnogo in mnogo, zgubil je župan glavo, vrgel je zvonec od sebe in bežal z vsem zborom vred pred galerijo. — Naj iredentari naše ljudstvo še dražijo in ščuvajo, potem pa bode pač konec miru, katerega Trst neobhodno potrebuje, da ne propade.

Res je, da so tudi merodajni vladni krogi dosti krivi, da se v Trstu in sploh na Primorskem gode stvari, ki vzrastajo denes celo čez glavo državnikom, ker uže davno se je morala streti glava hidri, katerej glave narastajo od dne do dne, uže davno se je moralo spoznati, da izjemne nenaravne razmere potrebujejo tudi močnega leka; ali pred vsem je potrebno, da se tukaj pomaga zapuščenim in zatiranim Slovanom in da se ti ne rabijo le za strah iredenti, ampak da se z njimi ravna odkritosrčno ter se jim gre povzod na rokot, da se morejo po svoje izraževati gojiti svojo narodnost in svoje narodne svetinje, ter napredovati na tej naravnej podlagi. Mir hočemo v Trstu in na Primorskem sploh, mir tirja ljudska in državna korist; ali ta mir nam more dati le močna in strogo pravična roka. Tukaj ne velja več ona zastarela politika izigravanja enega proti drugemu, Slovana proti Lahonu ali naopak; ampak tukaj je treba otvorene pod-

mej njimi prinesó v časih prav lepe svote domu, kakšen do 1000 gld. in več, a da ne zgube na kurzu denarja, kupujejo navadno na inostranskem vino, konje, katere potem prodajo v Italiji. Vidi se iz tega, da je mej njimi trgovinski duh jako razvit in da je to ljudstvo vzgojeno v šoli trdega dela, strpljivosti, vse lastnosti, ki vzdrževajo duševno in fizično krepot. Natančne statistike o trgovinskem prometu beneških Slovencev ni; ali računji se, da beneški Slovenci vsako leto domu prinesejo do 50.000 goldin. gotovo lepa svota za mali okraj.

Da vsled tolike pridnosti tudi pomnoževajo domačo blagost, to se umeje samo ob sebi; vsaj je znano, da imajo lepe prostorne hiše in dobro obdelane kmetije.

Pisatelj po tem v svoji knjigi govori o znamenitih možeh Italijanske Slavije prejšnje in sedanje dobe. Pred vsem navaja, kaj piše Viviani o prednikih beneških Slovencev.

»Morda ni na svetu naroda, kateri akoprem v najožej dotiki z narodom napredujočim do najviše stopinje civilizacije, bil bi ostal tako ubog (abbietta) kakor Slovani, kateri prebivajo v goratih krajih Furlanije. Za časa Pavla dijakona so oni tekmovali tudi na bojnem polju s Furlani, ali zdaj so v prav onem ubogem stanu, v kateri jih je pripravil vojvoda furlanski Pemon. In pri vsem tem, ako se kedo izmed njih izkoplje iz občnega uboštva in se preseli v druge kraje, pokaže precej vso živahnost nadarjenega človeka, tako da kmalo stoji na stopinji drugih kulturnih narodov. Narava je torej vse storila

PODLISTEK.

Italijanska Slavija.

(Dalje.)

»Beneška Slavija« pa je imela tudi v starih časih svojo obrtnijo, posebno pa rudnike. V aktih nekega notarja se nahaja še investitura od leta 1517, s katero je pripoznana last rudnika za živo srebro v Čiznjah firmi G. de Raimondi in drugom, in uže omenjeni kronist Gillardi je pisal, da se v Štupici nahaja živega srebra, kakoršnjega kopljejo v Herskem rudniku in ker se ta žila nahaja v enej črti z idr. jskim rudnikom, sklepal je omenjeni kronist, da morata biti rudnik v Čiznjah in rudnik v Idriji ena in ista žila živega srebra. — Zdaj je rudnik v Čiznjah zapuščen.

V podnožju Mitajurja je leta 1866. avstrijska vlada iskala in našla tudi zlato rudo, a ker je ruda dala več cinka, nego zlata, zato je vlada ta rudnik opustila. Leta 1873 je hotel nadaljevati kopanje v onem rudniku nek avstrijski, piscu teh vrst dobro poznani častnik, ki pa je kmalu nehal, ker mu je zmanjkalo grošev. Ali leta 1878 so nekateri avstrijski montanisti zopet preiskavali one kraje in so prišli do sklepa, da okolo Mitajurja morajo biti močne žile zlata in srebrne rude, ali predno bi se prišlo do zlatih žil, požrla bi dotična dela velikanske svote. Mogoče, da se torej s časoma najdejo tudi kapitalisti, ki bodo mogli riskirati veliko svoto.

V onem gorovju pa se nahajajo tudi krasni kamenolomi, katerih je 11 odprtih in dajo tako lepo kamenj, in take krasne monolite, da se kamen iz omenjenih kamenolomov izvažajo celo na Dunaj in v Pešto. Še v začetku tega stoletja so imeli beneški Slovenci hiše sé slamo pokrite. Vsled mnogih požarov pa so začeli ondodni prebivalci pokrivati svoje hiše z opako, vsled česar so nastale mnoge opekarnice, katerih zdaj šteje občina sv. Peter 5, Sovodnje 5, sv. Lenart 5, Strenja 1 in Garmak 1.

V zimskem času izdelujejo beneški Slovenci mnogo lesene posode in orodja, katero nosijo na prodaj v Čedad in Videm. Kakor se vidi iz tega, popolnoma je njih domača obrtnija slična onej v omen. gorah.

Kakor pa Slovenci goriških gor, posebno pa Kotarji, Kobarideci in Bolčani radi trgujejo in havzirajo po vsem svetu, posebno pa v slovanskih deželah, prav tako radi hodijo tudi beneški Slovenci na tuje, da si tam z havziranjem prislužijo kaj denarja. V avgustu mnogo beneških Slovencev zapusti svoj dom. V poprejšnjih časih so udarili čez hribe in doline naravnost v Ljubljano in od tam dalje v B.č, Pešto, Prago i. t. d. Tam v glavnih mestih so nakupovali blago in ga potem v takozvanih krošnjah nosili po vaseh, da so mej kmeti razprodajali ali sukno in druge tkanine, ali pa razne podobe, podrobnosti za hišo in takozvane kinkalije. Kakor rečeno, bavili so se v poprejšnjih časih s tako kupčijo kaj radi na Češkem, Hrvaškem, Kranjskem, Štajerskem, ali zlat, ko so se židje v teh deželah premočno, skoraj v vsakej luknji naselili, in dosegli, da je hav-

ziranje tujcem prepovedano, hodijo beneški Slovenci v še daljše kraje, posebno radi hodijo na Rusko in v balkanske dežele. Tam prodajajo uže navedeno blago, in včasih kažejo tudi naučene razne ptice, ki žrebajo takozvane »planete« in številke za loterijo. Oti ondodnih prebivalcev pa kupujejo cunje, katere pošiljajo papirnicam. Navadno je na čelu take popotovalne trgovine po jeden mož, ki ima uže več vaje in denarji, ta kupuje blago za vse in vsakih 15 dni se vsa ta družba zbere v kakem glavnem kraju, tam se računji in na to mestu prodano zopet z novim blagom. Vsa ta trgovina je osnovana na patrijarhalni podlagi.

Ob velikih praznikih, posebno pa o Božicu in Velikej noči se ti potovalni trgovci iz vse dežele zberó v kakem večem mestu in tam skupaj praznujejo, gosté se in prepevajo svoje domače slovenske pesmi. Nekateri bolj srečni se sčasoma stalno naseló v raznih mestih in tam odpro svoje prodajalnice in zaloge, mnogo takih trguje z južnim sadjem, posebno s kostanjem, katerega jim sorodniki pošiljajo od doma.

Znajo je, da je uže mnogo beneških Slovencev trgovcev stalno naseljenih v Zagrebu, Jasenovcah, Kutini, Sisku. Popovec na Hrvaškem, potem v Sarajevu, Banjaluki, Maglaju v Bosni, nadalje v Pešti, na Dunaju, Opavi, Petrogradu, Moskvi, Varšavi in še mnogih drugih večih ruskih mestih.

Za svetega Ivana se skoraj vsi ti havzirarji vrnejo v domovino, kder ostanejo do avgusta, da mej tem časom pokosé in opravijo druga domača dela. Štedljivejši

pore državi za vsak slučaj zvestega elementa.

Potem bo kmalo mir in pokoj. Zapomnijo pa naj si dobro toliko Lahoni, kolikor njih pajdaši in naj si bodo tudi velikonemci: »Kdor seje veter, žel bode vihar!«

Politični pregled.

Notranje dežele.

Graf Coronini se je odpovedal mandatu v delegaciji.

V Gorenje-avstrijskem deželni zboru je prišla 21. t. m. na dnevni red prošnja nemškega Schulvereina za podporo. Zelo so se nekateri poslanci prizadevali, da se ta prošnja dovoli, a konservativna stranka je Schulverein ostro obsodila in prošnja je bila odbita. Potem pa se je zasedanje zaključilo.

V českem klubu je 22. t. m. kapitan Kopecky drugi in vprilo udov praške trgovinske zbornice predaval o avstrijske pomorske trgovine. Govornik je posebno obžaloval mlačnost in neskrbnost domačih trgovcev, nezanesljivost izvoznikov in pokvarjenost blaga ter je naglašal, da je treba nove parniške družbe in voženj v nove luke s preduradeno državno podporo. Treba je tudi društva za izvožnjo in uvožnjo.

Gališki deželni zbor, ki je 21. t. m. razpravljaval Hausnerjev predlog, ki zadeva preuredbo zakona o državnih železnicah, sprejel je z veliko večino kneza Šapiehe predlog, naj se vladi naroči, da pri izvrševanju tega zakona deželne interese na primerin način varuje.

Zadnja dva se zborujoča deželna zbora, česki in gališki, zaključila sta se 23. t. m. V prvem se je zahvalil kardinal Schwarzenberg deželnemu namestniku in deželnemu maršalu, katera oba sta odgovorila; v drugem pa je deželni maršal naglašal važne vspehe zadnjega zasedanja in posebno poudarjal veselo premembo v razmerah mej Poljaki in Rusini, vsled česar je končno porazumenje le prašanje časa.

V Hrvatskem saboru so nepristani viharji. V seji 21. t. m. je uže v začetku vstal hrum. Načelnik je predložil, naj se izključijo tisti poslanci, ki seje onemogočujejo in potem sejo zaključil. Predložilo se je, naj se dvanajst poslancev izključi. Klub narodne stranke pa je izvolil poseben odsek, da izdela nov hišni red.

V hrvatskem saboru storjena poskušnja, da se stranke pomirijo, ni imela nikakega vpeha. V seji 23. t. m. je bilo dvanajst Starčevićancev izključenih. Narodna stranka je končala svoje posvetovanje, določil se je ostreji hišni red in izključenje o 130 sej, v primerljaju ponavljanja izgredev pa od 60 sej; kdor izključenih bi prišel ven-

za to ljudstvo: le pomanjkanje dobrih naprav je uzrok njegove trajajoče bede.

Pisatelj na ta citat opazuje: Strani z uboštvom in dobrih napravami, to so predodki vseh onih, ki le površno sodijo naše Slovane, a treba znati, da ni bilo nikoli nobenega plemiča mej tem ljudstvom katero je imenoval čedaški proveditor Balbi malodušno, in da to ljudstvo sploh ni še na visoki civilizaciji, in potem se le je mogoče soditi, da mej njim se ne morejo nahajati zgodovinski spomeniki in umetnosti. Ali ako se naš Slovan izvije obneji neomiki in se preseli v druge kraje, najdemo mej njim odličnih mož, nenavadnih zmožnosti. V dokaz navaja imenitnega Jakopa Stelin, rojenega leta 1636 v zgornjem Tribil-u, in odgojenega v kolegiju očetov Samoschi v Čedadu; on je bil odličen učenjak in je spisal mej drugim klasično raspravo »de Ortu et progressu morum«. Imeniten Jožef Quarin, rojen v Varnasu, bil je eden najodličnejših zdravnikov avstrijskih; on je bil tudi zdravnik cesarja Josefa II., in o njem je znano, da ga je cesar Jožef pršal na smrtni postelji, koliko časa bo še živel in Quarin mu je po dolgem molčanju in ko ga je cesar le silil, naj mu pove odkritosrčno svoje menenje, odgovoril: »Veščanstvo, le še 3 ure.« »Dobro«, rekel je na to cesar, »zadosti da Vas imenujem barona«.

O zmožnostih beneških Slovanov je še omeniti, da so v nižih šolah v Čedadu kakor tudi v sosednjem Vidnu vedno mej najodličnejšimi dijaki. Mnogo odličnih

dar le v sejo, kaznovati se ima z globo ali zaporom.

V Avstrijskem saboru se 23. t. m. zaradi nereda zopet ni moglo sklepati in je bila valed tega seja takoj pri početku zaključena. Z laj je število udov, ki se imajo izključiti, naraslo uže na 15, mej temi sta tudi oba Starčevića. Včeraj se je v hod vsem zabranil ter se predložil načrt ostrejšega hišnega reda.

Ogerskega državnega zbora imunitetni odsek je 21. t. m. sklenol, naj se poslanec Verhovay izroči sodišču zaradi goljufije in Szalay zaradi pregreška dvoboja.

Ogerska poslanska zbornica je 22. t. m. izvolila poslance v delegaciji.

Načrt zakona glede preduradbe ogerske gosposke zbornice, kateri je bil zadnji teden predložen v razpravo ogerske poslanske zbornice, ujema se skoraj po vsem z načeli, kateri o tej zadevi veljajo za avstrijsko gosposko zbornico. Načrt ima 27. paragrafov, ki zadevajo ude te zbornice, nje pravno področje, notranjo vredbo in prihodnje določbe. Udje se del v štiri vrste, v dedne, po dostojanstvu ali uredu poklicani, od vladarja do smrti imenovani in od hrvatsko-slavonskega deželnega zbora izvoljeni. Dedni udje so poleg nadvojvodov najmanj 24 letni magnati, ki imajo lastno ali fidejkomisno posestvo, od katerega plačujejo najmanj 3000 gld. rednega državnega davka na leto. Po dostojanstvu in uradu so udje gosposke zbornice: deželni banderaši, oba čuvaja krone, reški guverner, načelnik in drugi načelnik kraljeve kurlje in načelnik peštanske kraljeve table; potem mej dobro svojih duhovnih opravil prelati rimsko-katoliške cerkve latinskega in grškega obreda, primas, drugi vrhovni vladika in diacezanski vladika grško-orijentalnega obreda; v službi najstarejši trije vladike, oziroma superintendenti evangelsko reformirane in evangelsko avgsburške vere; potem trije v službi najstarejši višji kuratorji evangelske reformirane cerkve; vrhovni nadzornik evangelske cerkve avgsburškega obreda in nje oba najstarejša vrhovna nazdornika, potem eden najstarejših vladik ali vrhovnih nadzornikov unitarske cerkve, nazadnje eden izraelitskih cerkvenih glavarjev.

Vladar imenuje tretjino ulov izmej taci mož, ki so si pridobili v kateri koli stroki javnega življenja zasluge za državo, ter jih ministerstvo priporoči. Hrvatsko-slavonski udje, katere voli hrvatsko-slavonski sabor, imajo le tedaj posvetovalno in glasovno pravico v zadevah, ki se tičejo Ogerske v ožjem pomenu, ako imajo tudi zunaj Hrvatsko-Slavonske posestvo v deželah ogerske krone.

Vnanje dežele.

Prusija k malu zopet eno deželo pogoltna. Umrl je namreč, kakor smo uže zadnjič poročili, brunšviški vojvoda, ki je sicer zapustil nad 300 milijonov mark la-

profesorjev so ti Slovenci dal Italiji in Avstriji. Predsednik videmske akademije znanosti je vitez Klodič; njega brat je deželni šolski nadzornik v Trstu, Anton vitez Klodič. Predsednik imenitnih čedaških strelcev je Slovenec, Slovenec je tudi politični načelnik čedaški, Cucivaz, (Kukavac), Slovenca sta imenitna priilgarja, odlična očeta jezuita Borchig, Tomaseti in duhovni, ranjki Anton Podreka je bil pridigar na dvoru Parmezanskem. Beneški Slovani, kakor tuji vsi njihovi bratje se prav lahko naučijo raznih, še tako težkih jezikov; vsak potovalni trgovec, Slovenec, govori po najmanj tri jezike, mnogo je takih trgovcev, mej njimi je nek rajnik Andrej Birtič govoril 7 jezikov. Ker se Slovenci tako lahko nauče jezikov, rabe jih tudi pogostoma kot tolmača, tako je nek Orlencija iz Rode tolmač pri italijanskem konzulatu v Atenah in nek Trusgnach. (Trušnjak) iz Trušnje tolmač pri ital. poslaništvu v Petrogradu. Slovenec pa izšolan v italijanskih šolah, pogostoma postane profesor italijanščine, ob enem pa tudi pisatelj v svojem materinem jeziku.

Pisatelj omenja končno tudi, da se je rajnik goriški vrhovni škof, dr. Golmajer čudil finemu razumu beneških Slovencev, ter da je to finho pripisaval zadnjih dotiki z beneško kulturo. Znano pa je v obče, da so beneški Slovenci jako nadarjeni in sprejemljivi za vsak uk in v tem tudi pisec teh vrst popolnoma pritrjuje gosp. odvetniku Podreki. (Dalje prih.)

stnega premoženja, a nobenega dediča za vojvodski prestol. Po dednem pravu bi imel njegov nastopnik biti vojvoda Kumberlandski, umrlega hanoveranskega kralja sin, a Prusija je hanoveransko kraljestvo pogoltnola, vojvoda Kumberlandski pa se neče odpovedati pravic na hanoveransko krono. Pruske krone juristi pa so uže v letu 1866 dedno pravico zuli in izrekli načelo, da kdor je v posesti hanoveranskega kraljestva, ta ima tudi v Brunšvigu dedno pravico. Po tem načelu bi tedaj ta dežela pripadla Prusiji, i da se tudi tako zgodi, o tem ni dvombe, ker kdor ima moč, ta ima tudi pravico.

Na Nemškem je zdaj na prvem mestu brunšviško prašanje. Kumberlandski vojvoda je pod imenom Ernst August iz Gmundna 18. t. m. izdal patent, v katerem naznanja, da je sprejel vlado brunšviškega vojvodstva in vzel deželo v posest ter izjavlja, da bo vladal bo določbah državne in deželne ustave. Patent se je razposlal vsem nemškim knezom in svobodnim stanovom.

Francoska poslanska zbornica hoče za Tonkin več dovoliti, nego vlada zahteva, da se vojna kolikor mogoče hitro konča. — Courbet je vse luke otoko Formosa zaprl.

V Londonu se je 23. t. m. odprlo izvenredno zasedanje državnega zbora s prestolnim govorom, v katerem se zopet naglašala potreba preduradbe volilnega reda in prijateljske razmere do vseh držav. Prestolni govor pravi dalje, da so poročila iz Sudana bridkostna, ker dopuščajo negotovost, ali pogum Gordonov pri brambi Kartuma je vreden najgorkejšega pripoznavanja. Prestolni govor dalje omenja ekspedicije za oproščanje Gordona in egiptovski vladi dane podpore.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje in konec XII. seje).

Posl. Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se prenamejajo nekatera določila deželnih zakonov z dne 19. decembra 1874. (št. 37) in 26. oktobra 1875 (št. 27) in pričela se je precej specijalna debata, po kateri je bil zakon nespremenjeno sprejet tudi v drugem in tretjem čitanju.

Posl. Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za 1885. leto.

Poročevalec stavi naslednje predloge: Sl. deželni zbor naj sklene:

1.) Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1885.

a potrebešimo	242 405 gl. — kr.
z zaklada	20 894 » 20 »
in s primanjkljajem	221 510 gl. 80 kr.
ali v okrogli svoti	221 511 » — »

2.) V pokritje tega primanjkljaja pobirala se bode l. 1885 10%, priklada na celo predpisano svoto vseh neposrednih davkov, tetaj zlasti od rednega zneska z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem, hišno-razrednem in pri davku od hišnih najemščin, pri pridobitninah in dohodkarini, po vsej d-želi. Nedostatek v znesku 88541 gl., kateri se potem še pokrije, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3.) Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepi pod točko 2. Najvišje potrjenje.

4.) V podrubrikah 1, 2, 3, 4, 6, 7, rubrika II: »Potrebešine«, dovoli se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5.) Dovo juje se, one potrebešine normalno-šolskega zaklada za leto 1884, katere so nastale valed veljavnih naredeb deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, pokriti iz blagajničnih zaostankov leta 1884.

6.) Deželnemu odboru se naroča, naj dela na to, da se sestavi izkaz, koliko šol da treba na Kranjskem še na novo ustanoviti.

V tem proračunu je tudi onih 600 gl. za prostovoljni poduk nemščine. Vzprejmo se vsi predlogi finančnega odseka.

Posl. Šuklje nasvetuje, da deželni zbor izvoli izreči. Ni veličanstvu presvettlemu cesarju za velike podpore kranjskim učiteljem najtoplejšo zahvalo.

Zbor navdušeno vsprejme ta nasvet. Posl. Mosche poroča ustno v imenu finančnega odseka o deželnemu odboru prilogi št. 12 glede sistemiziranja plače za službo deželnega koncipista ter predlaga: Gosp. koncipistu Pfeiferju se letna plača od 1100 gld. poviša na 1300 gl. in se mu podeli ob jednom naslov družega deželnega tajnika. Se sprejme.

Prošnja zdravnika v blaznici, dr. Pavla Preinida, za povišanje plače se ne usliši. Računskemu ingrosistu Jozipu Paternostu se dovoli remuneracije 100 gl.

Prošnje deželnih uradnih slug za prosta stanovanja ali odškodnino v deharjih — se izročijo deželnemu odboru v rešitev.

Posl. Deschmann poroča ustno v imenu finančnega odseka o prodaji licealnega poslopja in glavne vojaške stražnice visokej c. kr. državi in o stavbi muzeja »Rudolfinum«. Poročevalec stavi v odsekovem imenu naslednje predloge:

1.) Deželni zbor jemlje prodajo licealnega poslopja in glavne vojaške stražnice c. kr. erarju na znanje.

2.) Deželni zbor izreka obžalovanje, da se je prekoračila v začetku za stavbo »Rudolfina« dovoljena maksimalna svota.

3.) V zmanjšanje tega prekoračenja v izkazanej večji potrebi se imajo ustaviti vsa nova naročila, kolikor niso neobhodno potrebna, oziroma uže pričeta.

4.) Le za ta slučaj, ako bi se hranilnica ali drugi privatni dobrotniki odločili, prevzeti pokritje večjega dela prekoračenja v začetku za to stavbo v vsem skupaj dovoljenih 200 000 gld. se deželnemu odboru daljni novi kredit iz deželnega zaklada do najvišje svote 10 000 gld. dovoli.

5.) Deželni odbor se pooblastuje:

a) V spremembi deželno-zbornega sklepa od 20. oktobra 1883, točka 2., uže dovoljeni donesek deželnega zaklada za »Rudolfinum« v znesku 30 000 gld. preskrbeti s tem, da se zastavijo ali pa prodajo deželnega zaklada obveznice;

b) da v namen, da se naprej porabita še le leta 1886 in 1887 zapadla deleža po 10 000 gl. kupne svote za licealno poslopje in za glavno vojaško stražnico, naredi, ako bo treba, začasni dolg v znesku 20 000 gl. s zastavo obveznic deželnega zaklada, kateri dolg pa je l. 1886, oziroma 1887 poplačati;

c) da zaradi v 4. točki tega sklepa dovoljenega kredita v največji meri 10 000 gl. zastavi obveznice deželnega zaklada, in na to gleda, da se ta dolg svoj čas poplača s prostovoljnimi doneski za »Rudolfinum«, ki jih je zopet začeti nabirati in iz muzejnega zaklada, ko o svojem času zopet pride k moči;

d) da k sklepom 5. b in c, koliko zahtevajo zastavo deželnih obveznic, zadobi najvišje potrjenje.

6.) Deželnemu odboru se naroča, strogo na to paziti, da se sploh vsa razna stavbarska dela dobro in trpežno izvršujejo.

Po kratkej debati bili so sprejeti vsi predlogi brez vsake spremembe.

Posl. Svetec poroča potem o načrtu zakona zastran sodelovanja deželnega zastopa pri porabljevanji rezervnega zaklada kranjske hranilnice v Ljubljani. Poslanca Deschman in Schwegel sta oistro govorila proti tej postavi.

Gospod deželni predsednik baron Winkler pa je rekel, da ima samo vlada pravico nadzorovati hranilnice, sicer pa bi se tudi ne dosegel s tem zakonom noben poseben vspeh, saj je rezervni zaklad itak pod nadzorstvom.

Posl. Svetec odgovarjal je točko za točko predgovornikom ter vse ovrget, osobito pa je odločno dokazoval, da je deželni zbor kompetenten sklepati take zakone.

Predlog g. Svetca je bil sprejet. S tem je bila končana generalna debata o tej zadevi.

DOPISI.

Iz pod Slavnika dolinske nadžupanije dne 23. oktobra. — Se li je občini zbor dolinske županije, varujoč sedajnega županijskega tajnika proti vsem manevrom in protivezam protivne stranke, vedel rodoljubno, naj sleherni po svojem umu razsodi, dovoljene naj mi bodo le te le opazke.

Županija dolinska, čisto slovanska, mora biti vsem drugim občinam iz županijam slovanskim zapadne Istre svetilo in zgled narodne zrelosti; ona mora, držeč se verno izjave dolinskega taborja, v svojih poslovihi obcvetati izključljivo le v domačem jeziku, kateri občinstvo govori. V pisarni dolinske nadžupanije se morajo najprvo uvaževati in izvrševati sveti beti in prevažni rodoljubni sklepi taborov kubiškega in dolinskega; in z rabo domačega jezika v govoru in pisavi se mora širiti narodna zavest, proti kateri naši nasprotniki še vedno ponavljajo staro pesem absolutistične dobe.

Prejšnjemu tajniku dolinske županije je pri nastopu tadanji okrajni glavar — kakor da bi ga on imenoval tajnikom in plačeval, a ne slovanska ljudstvo! — ostro zabijal; dopisovati c. k. uradom najraje v nemščini. Bog varil pa v slovenščini, katera bi bila uže ta čas preveč razbožno vplivala na preveč delikatni čut okrajnih gospodov, katerim še sedaj ne dé dobro slovanska beseda, kakor pričajo premnože še vedno ponavljajoče se pritožbe Slovencev koperskega okraja. Dokler pa se bo v

središču slovenskega življa, to je v županjskih uradih pisalo iz ozirov do nekaterih (studiranih?) glav v nemščini. — Katera tu ni čisto nikar in nikar na pravem mestu — ali pa zaradi laščine gladilo pot v županjski urad, kakor v Dolini, potomcu rodovine, katera živeča mej Sloveni prezira slovensko besedo: dotle se tu druge županije, kakor dekanska, pomjanska in d. po Istri ne znebe tako hitro italijanskih tajnikov ali sekretarjev.

Pri oddajanju tajniških služb treba je Slovenem v Istri zelo previdnim biti. Tajniki pri Slovincih v Istri. — Pri kapuznih ali zelatih glavah kakor je neki tajnik v Brežanji županjski občni zbor krstil, kakor je »Naša Sloga« poročala — neznanjosti slovenskega jezika, oni so celo povoljne osebe nasprotnikom, posebno pa preskr. deželnemu o. lboru poreškemu, kateri bi znal za te tako skrbno, a za Slovence toliko škodljivo zasukati, da službe tajnikov županjskih priporočila in predlaga deželnemu zboru za stanovitne, spojene morebiti tudi s penzijo na račun dotičnih županov ali pa dežele. Na tak maneuver je nam biti pripravljenim prejali slej, ker »kar ni v Beču, to je mogoče v Poreču«, (najnovejša istrska prislovice).

Na noge tedaj, rojak! otresimo se najprvo doma tujega gospodarstva, rabimo in zahtevamo domači jezik v zadevah zasebnih in javnih: plačujoči davke imamo to pravico. Dokler pa se bode v županijah dolinske, dekanske, pomjanske in drugod uradovalo nemški ali italijanski, dokler se bode prikimovalo slednjemu sukočju: kadilo mu na domačem pragu v nemščini ali pa v jeziku dell'ordine del pagamento e delle o. . . bode pošteni slovenski kmet doma in povsod še zmiraj zaverjen in zaničevan »maledetto schiavo!«

Liatki »ordine del pagamento«, najnovejša znajdba, s katerimi obšiplja c. k. davkarija slovensko ljudstvo zahtevajoč denarni davek, niso primerni in tudi ne dovolj razvidni, kakor prejšnje davkarske knjižice, in prevečkrat sotudi prenezanessljivi glede denarnih svot.

Ljubed. 20. oktobra 1884. — Z veseljem naznanjam dragim bralcem cenjene »Edinosti«, da je visoko c. k. namestništvo v Trstu potrdilo pravila naše »Citálnice«. Vsi tedaj se je sešlo včeraj nad 30 udov in mnogo drugega občinstva v čitalniških prostorih, kder nam je pred. gosp. predsednik naznanil veselo vest, da je društvo postavno potrjeno in v je lernatem govoru poudarjal potrebo in važnost takega društva za naš kraj ter ob enem vabil občinstvo, naj se mnogohojno vpiše v to društvo. Konci govora zaključil trikratni živio našemu presvitemu vladarju Fran Josipu I., kar je občinstvo navdušeno ponavljalo.

Za tem se je volil stalni odbor, v kateri so bili izvoljeni: predsednik gosp. J. M. predsednikom, — A. Škerget podpredsednikom, J. R. tajnikom, Ivan Duriš blagajnikom in Josip Mihac knjižničarjem. Ti možje so nam porok za vztrajni obstoj in vsestranski razvoj našega društva. — Na to nam gosp. tajnik veselo naznani, da šteje sedaj naše društvo 85 domačih in 5 unanijh gg. udov, na katere je naše društvo lahko ponosno! Živio! — Sicer izreka g. tajnik nado, da se to število lanko še pomnoži, za kar hodi prva skrb vsacega udu. Nadalje izreka isti gospod v imenu društva srčno zahvalo pred. gosp. predsedniku za časopise in knjige, katere on društva blagodašno brezplačno posojuje. Bog ga živi! — Na to se je začelo živahno posvetovanje o slovenskem odrediti »Citálnice«, — katero se je pa odložilo na ugodnejši čas. — Zopet poprimo besedo pred. gosp. predsednik izražajoč srčno željo, da bi se udje trdno oklenili tega domačega ognjišča, ter si ogrevali srca za vse, kar je vzvišeno, plemenito, sveto, v kar spada v prvi vrsti ljubezen do naše drage domovine, millega nam naroda in jezika slovenskega! Društvo ima dovolj sredstev v dosegu svojega namena in sicer v prvi vrsti časopise: 1. »Edinost«, 2. »Naša Sloga«, 3. »Slovenec«, 4. »Slovane«, 5. »Zvon«, 6. »Uč. tovariš«, 7. »Mira«, 8. »Brancelja« in sedaj dobimo še 9. »Gospodarski list«. Poleg tega ima društvo še nad 40 zvezkov broj čr. knjižnico, katero so nam pred. gg. unanij udje zagotovili zdatno pomnožiti. Bog plati!

Koncem so nam vli društveni pevci s krepkimi glasovi zapeli »Hej Slovane«, »Oj Urala« in druge krasne slovenske pesni. Izreči morani, da bi se s takimi pevci lahko ponašalo marsikatero društvo. Ne ostaje mi drugega, nego čestitiim udom svetovati, naj marljivo obiskujejo Citálnico, katera jim ponuja toliko dobrin sredstev, da si bistrjo um, blažijo srce in izboljšajo gmotno blagostanje! Pomisljajo naj, da »kdor ne gre naprej — gre nazaj!«

Domače in razne vesti.

Deželni zbor Tržaški bode imel danes zvečer ob 6 uri svojo drugo sejo in jutri ob 10 uri se sklene. Na dnevnem redu

so mej drugem računi zemljiščno-odveznega in šolskega zloga, potem razširjenje volilne pravice tudi na absolvirane tehnične in izprašane lekarničarje in nova postava za varstvo polja in gozdov proti škodljivim mrčesom in hroščem. Dobro je, da tudi naši ljudje, to je mestni in iz okolice pridejo poslušati v sejo, v kateri se bode obravnavale deželne koristi. Galerij ne bi sploh nikoli več smeli pripustiti samim agentom Iredente.

Nepotrjen zakon. Cesar ni potrdil sklepa tržaškega deželnega zbora, po katerem bi se imele pobirati takse od dedšin v prid šolskega zloga. To je deželno namestništvo naznanilo deželnemu o. lboru z razlogi v red, zakaj se je potrditev odrekla. Pri vsem tem pa je mestni odbor neče še mirovati, ker je naročil dr. Piccoliju, naj te razloge preštudira in potem poroči.

V zadnji tajniški seji mestnega zbora je šlo za to, da se odda mesto ravnatelja mestne plinarnice. Ko so mestni o. tje sklenili, da razpišejo to mesto, so stali pogoji, da mora dotični biti izprašani inženir. — Pri vsem tem pa je prošil za to mesto znani Iredentur Artelli in in mestna delegacija ga je celo priporočala, akoprem je bil tudi drugi prošilec, ki je imel vse v razpisu terjane lastnosti. Stvar je jasna, in vendar niso še imenovali nobenega, ker z Artellijem ni šlo. Tako očitno protežuje Iredentarska svojatsvoje verne.

Dar. Nj. prevzvišenost biskup Josip Juraj Strossmayer podaril je pevskeemu društvu »Slovenska Vila« v Skepnji 20 f. za društvene namene.

Občni zbor društva Edinost na Katinari, katerega smo naznanili v zadnjem listu je močno dirnal dva čudna zaveznika: »L'Indipendente« in »Triester Zeitung«, oba sta se dogovorila, da bosta pobijala vsak eno točko dnevnega reda omenjenega zbora. »L'Indipendente« najprej rabi Slovence, da z njimi Lahone straši, češ, da so premalo edini, da se prepirajo zaradi koristi ali nekoristi združenja vseh treh primorskih dežel v eno samo, mej tem pa se Slovani organizirajo in dobro porabljajo ugodni jim veter. — Društvo »Edinost«, ki ima po »L'Indipendente« v Corsia Stadion svoje gnezdo, (ali tajno, kali?) ono pošilja svoje poduke v vse tri dežele; ognjišče je v Trstu, a neti se z drvmi vseh treh dežel, denes to društvo napade istrske Italijane, jutro uže pripravi demonstracije, ki se imajo vršiti na goriških ulicah, prav zdaj pa bode na Katinari napravilo zopet občni zbor, pri katerem se bode govorilo mej drugim tudi o prošnji na magistrat, da z okolico posluje in uraduje le slovensko; obe drugi točki glasila naših Iredentov ne brigati, a le ta (2. točka) mu je v želodu, in zaradi tega nam tudi uže naprej obeča, da iz tega kruha ne bo moke, češ, da uradni jezik magistrata je italijanski in da naš namestništvo daje magistratu izgled v tem obziru, ker ono tudi trdi, da uradni jezik namestništva je nemški jezik, magistrat torej dela po izgledu deželne vlade. Konečno kliče »L'Indipendente«: »kaj je okolice proti Trstu?« Kaj misli »L'Indipendente« s tem? Ali na denar, ali pa na pesti? Če misli zadnje, se vtegne jako varati. »Triester« pa 1. točka dnevnega reda ne dopada; v tem, da zahteva »Edinost«, da se kurzi za slovensčino na tuk. nemšk. gimnaziji pomnože, vidi uže Triesterca, da se v Trstu pripravljajo tja za Davida Starčeviča. Bi bilo pač treba takega Davida, da bi lepim zaveznikom krinko raz obrazu potegnol? Sicer pa je tetka uže silno stara in celo križanje se slovensko krvjo ji več ne pomore do one veljave po kateri se ji tako slane cede.

Mi Primorski Slovenci pa bomo uže sami znali braniti svoje pravice takim sovražnikom nasproti, kakor je stara tetka. **Ljubljanski list** je v svoji predvčerajšnji štev. v uvodnem članku očital Tržaškemu Slovincem, da ne pakujo zadosti na svoje pravice, in je navedel v podporo te trditve, da so ono znamenito a odbito prošnjo zaradi slovenskih šol v mestu popustili. Mi moramo »Lj. l.« zagotoviti, da ona prošnja ni zaspala in pride najbrže v kratkem sopot na dnevni red; ali ta pot se bode v mestnem zboru o njej meritorno govorilo in sklepalo. — Društvo »Edinost« je namreč za dobro spoznaio, da ono prošnjo sopot uže s pridejanjem jej prevodom v italijanščino, kateri modus vivendi je predlagal sam župan. — Ob enem pa si je društvo pridržalo, da z drugo manj važno slovensko prošnjo nastopi pot pravde proti mestnemu zboru zaradi obilovanja slovenskih spisov. — Društvo na tak način najbrže poprej doseže glavni svoj cilj. — V Ljubljani so si sicer stranke v lašah, ali v eni stvari so vendar edine. — Toliko v pojasnitve sine ira et studio.

Vojaske. Polkovnik Peter Hraničevič de Cvjetanin, poveljnik pešpolka baron Weber št. 22, je imenovan poveljnikom 71. in polkovnik Otton Fux, poveljnik pešpolka baron Kuhn št. 17, imenovan je poveljnikom 48. pešbrigade. Polkovnik je v Trstu dobro poznani in čislani častnik in hrvatski rodoljub.

Razpisana je služba davkarskega eksekuturja za Primorsko. Prošilci morajo biti avstrijski poljaniki, morajo imeti najmanj 24 in ne čez 50 let, dokazati morajo, da so zdravi in močni ter brez madeža, morajo znati deželna jezika v govoru in pisavi. — Na podčastnike se jemlje v prvi vrsti obzir. Prošnjo najdaje v 4 tednih na c. k. finančno vodstvo.

Razpis lesne oddaje. Tovarna duhana v Rovinju razpisala je oddajo 6300 bojevih desk 15 do 40 min. debelosti 4 metrov dolgoti in 31 cm. širokosti; potem 7000 leskovih obrobov 2 metra dolgih, 750 količev in 70 kub. metrov drv. Družba bode 10. novembra v omenjeni tovarni v Rovinju.

Tržaške novosti:

Lahoni vsled zadnje demonstracije v mestnem zboru pripravljajo, kakor se sliši protidemonstracije proti Slovincem, ali zadnji se ne boje ker njim gre za kožo, torej zato, da se enkrat konec napravi pustolovskim Iredentovskim komedijam.

Porozil je izvošček št. 127 prodajalko jajec, Marijo Kavalin. Reva ni močno ranjena, ali neprostopoljno napravila je na borsnem trgu velikansko »fritaj« iznad 350 jajec.

Policijsko. V četrtek zvečer je policija prišla na korzu nekega kletarja, ker je nekemu natakarku, ki je z njim stanoval, iz zaprtega kovčega vkradel gotovine gl. 108. Denar je policija dobila pri tatu. V ulici Piranelli, hiši št. 3, so pokradli neznani tatovi več oblekin tudi eno namizno uro. — Zaprla je policija tudi več vlačug zaradi potepanja po Trstu.

Občinsko svetovništvo v Ilirski Bistrici je nekda v seji 20. l. m. sklenilo, da Trstu odstopi zaželjeno množino vode Bistrice proti odškodnini 100000 gl. in s pogojem, da Tržaško mesto na svoje troške Bistričanom napravi 6 vodnjakov. — Ne vemo, ako je to resnica, ali v Trstu je razširjena ta vest in Tržaščani zdaj uže menijo, da Bistrica uže teče proti Trstu. — Sicer pa je to vodno prasanje postalo uže skoro smešno, posebno ako se pomisli, da je nekaterim Tržaškim gospodom le za dolge študije, a ne za vodo.

Gospod dr. Gregorec, urednik »Slov. Gospodarja«, bil je o svojem času kriv spoznan žaljenja časti in obsojen v šest tednov zaporu, ker je v »Slovenskom Gospodarju« pisal, da so učitelja Henkerja dolgov preganili iz Borovlj. Cesar pa je g. dr. Gregorcju odpustil kazen, kar z veseljem naznanjamo, ker nas je bolelo, da bi bil moral eden prvohorcev za našo stvar prestajati tako kazen.

V Vipavi bode velika tombola na korist osovotne prostovoljne požarni brambi na dan sv. Simona, dne 28. t. m. — Ker je ta dan največ letni somenj v Vipavi, pričakovati je mnogo občinstva. — Po tomboli bode zabava s plesom na Tabru, kjer odpre gostilničar gosp. Prhavec ta dan vse prostore poleg velike dvorane.

Goriške novosti. Na slovenskem oddelku kinetijske šole v Gorici bode 29. t. m. od 9 do 12 ure predp. javna skušnja učencev. — »Soča« svari goriške okoličane pred napadi na Italijane, kateri obiskujejo okolič.

G. Jožef Pagliaruzzi, avskultant pri c. k. ok. sodniji v Gorici se je vsled očetove smrti odpovedal cesarske službi in se preselil v Kobarid na posestvo svojega rajnega očeta, kateremu bode vreden naslednik. Kobaridcom čestitamo k takej pridobitvi. — Na goriški razstavi učnih pripomočkov so bili odlikovani ti le gospodje, in sicer so prijeli odliko I. vrste: Franc Vodopivec, ekrajni šolski nadzornik v Gorici; Amb ož Poniz, nadučitelj v Rifembergu; Franc Strnad, nadučitelj v Črničah; profesor Hauptmann v Gradci; — odliko II. vrste: gg. učitelji: Koršič, Lovrenčič v Kamnjam, Leban v Trstu. Odliko I. vrste je dobila tudi gospođina Emilija Kren, voditeljica slovenskega otroškega vrta, in slov. otroški vrt.

Ljubljanski novosti. Eksekutivni odbor narodnih poslancev imel je 22. oktobra dopoldne ob 10. uri sejo ter volil svojim predsednikom g. L. Svetca, podpredsednikom gg. dr. Bleiweisa in Murnika, blagajnikom g. Robiča. Odbor se je razgovarjal o volitvah v trgovinsko in obrtno zbornico in o bodočih državno-zbornih volitvah. — 23. t. m. v noči pripetila se je pri Ljubljani velika nesreča. Od Trsta prihajajoči tovarni vlak št. 121 peljal se je ob polu 12. uri čez celovško cesto na ljubljanski kolodvor. Čuvaj Ant. Mekinec je hotel zapreti cesto, pil tam pa ga je popadel vlak in tako razmesaril, da je kmalu potem umrl. Nesrečni mož zapušča udovo s šestimi otročiči.

Tržno poročilo. Kava — Še precej živahna kupčija po nespremenjenih cenah. Prodalo se je 1100 vreč kave Rio po f. 46 do f. 62, 1000 vreč Santos po f. 50 do f. 59. Java stane for. 62 do f. 66. Ceylon plant. f. 80 do f. 128. Sladkor — cena gre višje, renes stane sladkor v vrečah f. 19 do f. 23. Sadje, Pomaranče in limoni f. 3 do f. 6 1 pol; rožiči for. 8 1 pol do f. 9, fige v

vencih f. 14 do f. 16, mandji f. 70 do for. 76, opaša f. 12 do f. 18, evebe navadne f. 12 do f. 14, Elemé f. 16 do f. 30, Sultanina f. 14 do f. 33.

Olje — Cene so postale še više vsled poročil iz Italije, da se je oljka slabo ohnesla. — Namizno olje stane f. 65 do f. 88, — jevilno f. 43 do f. 47.

Petrolje — še vedno na f. 94, do f. 97 1/2.

Domači pridelki — šžol še precej obrajtan; plačuje se rudeci po f. 10, boninac f. 11 in čez, zeleni f. 11, koks f. 12 do f. 12 1 pol.

Maslo — f. 82 do f. 95.

Žito — slabo obrajtano. Pšenica ruska f. 8 do f. 9, koruza f. 6 do f. 8 1/2.

Les — nekoliko boljše obrajtan.

Seno — še precej obrajtano in stane denes f. 130 do f. 175.

Borsno poročilo.

Borsa se dobro dži; kurzi drž. papirjev so jako trdni.

Dunajska Borsna

dne 24. oktobra

Enotni drž. dolg v bankovcih 80 gld 95 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru	82 • 10 •
Zlata renta	103 • 45 •
5% avst. renta	96 • — •
Delnice narodne banke	861 • — •
Kreditne delnice	288 • 20 •
London 10 lir sterlin	121 • 95 •
Napoleon	— • — •
C. kr. cekini	9 • 69 •
100 državnih mark	5 • 78 •

Delalsko podpor. društvo

pod pokrov. Nj. Visokosti ces. Rudolfa.

Vabilo.

Na praznik vseh Svetnikov, 1. novembra t. l. se bode igrala v dvorani vrta Rossetti na občno željo žalostna igra v 5 dejanjih: »Mlinar in njegova hči«.

Pred in po igri bode petje.

Vstopnina 30 soldov, sedeži 20 soldov.

Začetek točno ob 7 uri zvečer.

Isti dan jutraj ob 8 1/2 uri bode sveta maša za vse umrle družabnike in družabnice, h kateri še posebno vabi ude obeh oddelkov: Odbor.

Podpisani naznanja č. gg. članom in rodoljubom, da se pričnejo 1. novembra plesne vale v redutni dvorani gledališča Politeama Rossetti ter se bode nadeljevale vsako nedeljo in praznik. Ustopnice — brez katerih nečianom ustop ni dovoljen — dobivajo se v trgovinah g. I. Valenčiča Via nuova št. 39, in g. M. Krže-ja Piazza San Giovanni št. 1.

Začetek ob 6 uri zvečer. Uhod v ulici Chiozza.

Na zdravje!

Veselični odsek »Tržaškega Sokola«.

Učenec starši od 15 let se vzame v veliko trgovinsko hišo z mešanim blagom na Dolenjskem. Ponudbe na upravnistvo »Edinosti« v Trstu.

Velika novost za Trst. Prvikrat morje in njega prebivalci.

Velikanski akvarij

bogata zbirka živih živalij v vodi Razstava je na Corso (palača Salem), nasproti Pilzenske restavraciji

samo malo dni

ker je namenjena družinu velikemu mestu. Ustop: 20 soldov, otroci 10. Razstava je odprta od 9 ure zjutraj do 9 ure zvečer.

Razstavljavec I. KOSSEL, previdnik akvarijev v Berlinu, Frankobrodu in drugih znanstvenih zavodov.

Agencija za posredovanje

v službah in pri stanovanji

E. GEROMINI-JA

preskrbuje službe vseh vrst, v Avstriji in inozemstvu. Kupuje in prodaja hiše, po najugodnejših pogoji.

Piazza Ponterosso št. 2. I. nadstr.

Naznanilo.

Čast mi je, naznaniti slavnemu občinstvu da se v

novej mesnici

podpisane na Piazza della legna št. 10 prodaja goveje meso prve vrste po znižani ceni.

Jeronim Poduje.

80000 gold.

se da na eden ali več delov po ugodnih obrestih na prve intabulacije na hiše v mestu Trstu. Oglasiti se je pri upravitelju našega lista.

Ustanovljeno 1747.

Albert Samassa

c. k. dvorni zvenar
FABRIKANT STROJEV IN GASILNEGA ORODJA
V LJUBLJANI.

UBRANI ZVONOV I Z UPRAVO.

Vsake sorte gasilnice izvrstne sestave za obširne, za gosilna društva v mestih in na kmetih. Hidrofori, vozovi za vodo, vrstne škrapilnice kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. 10-12

Crkvene svečnike in druge priprave iz bron.

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za drozganje, za gnojnice, za podzemeljske naprave, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago cavi iz litega in kovanega železa s pritiskom, mehovi iz konopnine in gumija itd. po najnižjih cenah. Obširne in gasilna društva plačujajo lahko na obroke.

30 svetinj

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodelna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokáže njihova čudovita moč. Če se le radijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnejše žilodolne bolezni. Prav izvrstno vtrazujejo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (34)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarni Cristofolini v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, skaterimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Najboljši

papir za cigaretke

18-36

je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawley in Henry v Parizu

Sevari se pred ponarejanjem.

Pristen je ta papir za cigaretke le, ako nosi vsaki listek znamko: „LE HOUBLON“ in doljno zavarovalno marko ter signaturo.

V mesečnih obrokih

se mora imeti pohišče in kinč za sobe iz tovarne G. Gersejak, v ulici Farneto, št. 12. I. nadstr. Ker je dobro založen z blagom, pohištem in juto, katero vse blago dobiva direktno iz tovarne, in ker ima lastno delavnico za blazinarstvo, more dosti ceneje prodajati, kakor vsak drugi. Vedno ima pripravljene postelje na zmetih od for. 6 do for. 18, divane, naslonjače od fr. 15 do fr. 50. — Ima močno zalogo pregrinj in jute, belih pregrinj, koltrov vsake vrste in po najnižjih cenah. Zaloga zrcalov posilčenih in politiranih, iz prvih tovarnih českih; veličanska zbirka slik, fotografij najnovejše dobe, vse po takej ceni, da se ne boji nobene konkurence. — Kupiti se more tudi na plačilo v mesečnih in tedenskih obrokih. 6-14

V tedenskih obrokih

Čistilna in kipeča voda

napravljena po lekarju
Josipu Udovicihu-u
v Trstu.

Dolga nad 35letna skušnja gledé dobrote te umetno napravljene vode, me je spodbujala, da sem jo dal preiskovati po magistratni gospodi, katere je dala dovoljenje za nje prodajo z dekretom 17. maja 1874, št. 15581 in da jo zdaj razširim kolikor mogoče, da postane navadni družinski lek. 12-3

Mineralične, jako koristne snovi, katerih pomoč je brezdvombena, dajajo tej vodi moč, da pomaga v vseh onih boleznih, v katerih je treba odstranjati iz trupla škodljive snovi, ki ravnanje redno delovanje raznih organov. Zato ta voda koristi proti nabasanju v želodcu, proti boleznim v črevesju in posebno proti boleznim jeter in proti hemoroidom.

Raznoličnost rečenega so potrdili prvi zdravniki tega mesta, ki predpisujejo to čistilno in kipečo vodo za razne bolezni in z nepričakovanim uspehom.

Glavna zaloga v odlikovani lekarni Udovicihu ulica Farneto. Cena steklenice 25 soldov.

TKANINE

za ženske in moške obleke
iz čiste trdne volne, za srednjevelicega moža:
3-10 metra } za fr. 4 96 iz dobre volne
za oblačilo } . . . 8- . . . boljše
} . . . 10- . . . fine
} . . . 12- . . . prav fine

peruvians iz najfinije volne v najnovejših barvah najnovejše za suknena oblačila za gospo, meter f. 2.

Črni krzni palmerston iz čiste volne za zimni palatet za dame, meter f. 4.

Potne plide po f. 4, 5, 8 do f. 12. Zelo lepa oblačila, hlače, vrhne suknje, tkanine za suknje in dežne plašče (tuffi), rašanina, komis, (grebenina), cheviots, tricots, sukno za dame in biljare, peruvians, dosking priporoča

I. STIKAROFSKY

ustrojena 1886.

tvornička zaloga v BRNU (Brünn).

Uzori prosti. Ogledek za gg. krojače neprate. Pošiljavo s povzetjem čez f. 10 preste.

Imam stalno zalogo suknja v vrednosti f. 100.000 a. vr ter se ob sebi um, da mi v moji svetovni trgovini mnogo ostankov po 1 do 5 metrov dolžih preostaja; prisiljen sem tedaj kratec zelo znižani tvarični ceni razpečavati. Vsak razumen človek mora razvideti, da se od tako malih kosov nemorejo pošiljati uzori, ker bi od kakeh sto naročb kmalu nič ne ostalo, in je torej zgolja sleparija, ako tvornica za suknjo ostankine prilike oznanjuje, saj so v teh slučajih prililni odrezki od celih delov in ne od krajev; namen takega postopanja je razumljiv. 20-16

Nepristni ostanki se zamenjajo ali pa se denar povrne.

Opisavati se more nemški, magjarski, česki, poljski talijanski in francoski.

1884.

razstava v Kalkuti
(diploma s kolajno).

VLAHOV

lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zjedinih držav Ameriških.

Dosežni uspeh: vsakršna nerazpoložnost, neprevajljivost, kolika, gljiste, krvavica, (hemoroidi), povračljive mrzlice, vodenica pralica, l-nost, slabost, diščenje krvi.

Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako steklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.

Pozor proti ponarejenju! Da bi dobivanje leka olajšal zalaga z njim izdelovatelj vse kavane, miodijnice, sladčarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu. 16-43

Tvornica: Romano Vlahov v Šibeniku. Glavna zaloga v Trstu ulica S. Lazzaro št. 1

NB. Pozor proti ponarejenju.

NB. Pozor proti ponarejenju.

Medjunarodna linija

IZ TRSTA V NOVI-JORK

Veliki prvorazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vspremajo blago in popotnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo. 7-8

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA.

Parnik „Germania“, 4200 ton, v 6. dan oktob. „East Anglia“, 3400 ton, v 25. dan

Popotniki naj se obrnejo na

J. Terkuile, generalnega pasažnega agenta.

Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 glid. Vmesni krov 60 glid

Zaradi vožnje blaga obrne naj se na

Emiliano d' Ant. Poglayen, generalnega agenta.

Negozio Vestiti fatti

«A LA VILLE DE MILAN»

Corso Nr. 10

Sopraliti in colori moderni	f. 12, 14, 18	sino 45
Vestiti fanta la	16, 18, 20	45
Vestiti neri da Salone	32, 36, 45	75
Capotti neri da Salone	10, 25, 30	56
Palatet d'inverno	10, 20, 30	70
Calsoni neri da Salone	6, 10, 14	16
Calsoni grvi	6, 8, 14	20

Ordinazioni per Vestiti fini di lusso e galanteria si eseguiscano prontamente. 4-10

Delniško društvo tovarne za izdelanje

Dinamita arlberškega

na DUNAJI.

Zastop in zaloga za Trst, Primorsko, Dalmacijo, Hercegovino in Levante pri

A. REYA & C. v Trstu.

Zaloga streljiva, prižigalne niti, orodje za kameleom in rudnike. 8-12

Prosto daca.

NAJBOLJŠE

POHIŠTVO

v ogromnej zalogi po najnižji ceni se dobi pri

IGNACIJU KRON-U v TRSTU

12-3 ulica al Teatro št. 1 (Tergesteo).

Iustrovani cenik se na željo pošlje brezplačno in frankiran.

Nič več črk iz kovine — Odlikovan zaved.

E. FREISINGER v TRSTU.

Pečati iz vulganizovanega kavčuka.

Ksilografija — Galvanoplastika — Sterotipija — Mehanika.

Te črke, dovršene kakovosti bodisi gledé čistobe, bodisi elastičnosti in trajnosti, so izvrstno priljubljene za vsako blizovanje na vsakovrstne anovi, kakor na papirju, lesu, vozi, kamnu, steklu, tkanini itd. brez vsakega truda, ker je nemogoče z črkami iz kovine, ker se to zaradi robotosti dajo le redkokrat dobro r-biti; pečati iz kovine tudi pokaze tinte tako, da se soro nikoli ne doseže z njimi prave ravne, temuč so fabrikanti takih pečatov delo opustili in gledajo, da razpečajo, kar se imajo tega blaga, in to po vsakej ceni.

A moji pečati iz kavčuka s pr-makljivimi črkami ne pokazuje burve, ampak barva po njih natisnena pridobi vedno bleščobo. Kdor kupi n-je iz kavčuka, si more sam z njimi sestaviti glave za pisma, račune, etikete, prepise za mehanik in vsakovrstne pečate. Posebno pa služijo te črke za zaznamovanje pe-ila, kar so dosedaj ti mogli doseči z črkami iz kovine, ker kemično črtilo izjeduje črke in jih pokončuje in s takimi črkami se le mize, ne čisto zaznamuje. S črkami iz kavčuka vega tega ni. 4-8

Ne več črk. iz kovine

Dobes izključno le v odlikovanem zavodu E. Freisinger, Lloydova palača, Uhod: Mercato vecchio 4.

Ante dr. Šutina

zdravnik, vidar, operater in magister porodništva.

Stanuje v ulici Malcanton 2

Narekuje v stanovanju od 8 do 9 ure dopoldne in od 3 do 4 popoldne.

Za siromake brezplačno.

Nahaja se v lekarni Ravasini blizu železniške postaje od 11 do 12 pop. in od 5 do 6 ure pop. 8-8

C. k. priv. tovarna

L. Tedesco & C.

DUNAJ.

Tovarna v Požunu V Trstu Corso 709-2.

VELIKANSKA ZALOGA

popolnoma izdelanih oblek za gospode in spalnih suknj.

obleke za dečke in majhne otroke,

plašče in obleke za deklice in otroke

v najelegantnejši in najnovejši modi.

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah radi velike elegance, solidnega dela in posebno nizke cene svojih izdelkov.

Vsa obleka je po najnovejši modi unprav za to izdelana iz najmoderneje robe, kakor pri vsem tem jako cene, akoravno fine in izvenredno fine vrste, vedno v vseh velikostih na razpolaganje. po čudno nizkej 7-24 stalnej tovariški ceni.

Filiala pri

Tovarna v Presnloah

Al. Eisenstädter

v TRSTU

Corso št. 709-2.

